

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. I. Quid sit peccatum habituale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

230. Colligit 2. idem Illung loco cit. n. 67. unum esse moraliter peccatum, si sacerdos eadem die totum Breviarium recitare omittat; quia omnes partes Officii Canonici in unam orationem, ab Ecclesia præceptam, coalescunt. Idem etiam docet Lugo de pæn. disp. 16. n. 547. qui citat Suarezium, Navarrum, Vegam, Reginaldum, Ledesnam, Sa, Dianam, à quo ait citari plurimos; unde sufficit, si talis sacerdos in confessione dicat, se peccasse graviter, non recitando Officium Divinum, quin explicet, quot horas omiserit. Et Suarez quidem tom. 2. de Relig. l. 4. c. 25. n. 18. hæc docet: attamen rectè advertit, peccatum quidem externum esse tantum unum, interna autem voluntatis posse esse plura & varia, ratione interruptionis, retractationis &c. actuum voluntatis. Aliud est, si sacerdos diversis diebus omittat diversas partes Breviarii; tunc enim omissiones non coalescunt; sed sunt peccata numero diversa contra diversas obligationes, diversis diebus affixas: sicuti etiam aliud est, teste Illung, si quis eodem die sæpius interruptim comedat carnes; quia lex negativa respicit singulas diei partes divisibiliter, sicut lex e. g. non faciendi alteri injuriam; unde per interruptas comestiones, divisibiliter, seu pluries, ea lex violatur: Id tamen ex conclusione n. 210. positâ sequitur, tantum esse unum peccatum, si quis internam tantum volitionem eliciat, qua statuat e. g. viginti diebus omittere Breviarium: attamen postea mutata voluntate id opere ipso recitet. Videatur hac de re ipse Lugo, aut Illung locis citis.

DISPUTATIO II.

De Peccato Habituali, & Originali.

231. **H**ucusque sat multis egimus de Peccato Actuali, ejusque essentia, causis, ac differentiis, tum specifica, tum numerica: restat, ut paucioribus agamus de Peccato Habituali, & Originali. Quanquam autem etiam peccatum originale sit habituale, ut ex dicendis patebit, & sic rectè utrumque sub una disputatione comprehendatur, tamen habituale latius patet, & per hoc intelligitur id, quod post quodcunque peccatum, actualiter commissum, remanet. Unde de isto prima quæstione agemus, & in quo consistat, examinabimus: quod serviet etiam ad intelligendum peccatum originale, de quo, ejusque pænis, itémque de immunitate immaculatissimæ Virginis ab hac labe, secunda quæstione agemus, atque sic toti tractatui de peccatis finem imponemus.

QUÆSTIO I.

De Peccato Habituali.

ARTICULUS I.

Quid sit Peccatum Habituale.

232. **M**astrius disp. 6. q. 9. a. 5. n. 291. & Oviedo in 1. 2. tr. 6. con-
R. P. Ant. Mayr, Theol. Tom. 1.

trov. 8. punct. 4. n. 28. dicunt, ex communi doctorum, quod peccatum habituale sit peccatum actuale præteritum moraliter permanens. Et sanè, transacta peccaminosa actione, ac physicè jam præterita, manet homo, qui peccavit, adhuc peccato infectus, ut eleganter probat D. Augustinus l. 1. de nuptiis & concupiscentia c. 26. ex Ecclesiastici. 21. v. 1. ita habet S. Doctor: Si à peccando desistere, hoc esset non habere peccatum, sufficeret, ut hoc nos moneret Scriptura: fili, peccasti, non adjicias iterum: non autem sufficit, sed addidit: & de pristinis deprecare, ut tibi remittantur manent ergo, nisi remittantur. Sed quomodo manent, si præterita sunt? nisi quia præterierunt actus, manent reatu: ergo manet aliquis aliquo modo infectus peccato: non actualiter; quia actus jam transiit: ergo moraliter, seu habitualiter: nec de peccato actuali transacto, & moraliter permanente, potest esse, nec etiam est, inter Catholicos dubium.

233. Certum autem est 1. peccatum habituale non esse tantum peccatum præteritum; nam peccatum jam præteritum erit semper verum, & nunquam potest hæc veritas falsificari, vel mutari: adeoque si idem esset peccatum habituale, ac peccatum esse præteritum, nunquam posset deleri, sed semper daretur peccatum habituale, quod uique falsum est. Certum est 2. peccatum hoc non consistere in peccato præterito, & negatione qualiscunque retractationis; quia potest dari peccatum hoc etiam, quando datur retractatio ejus naturalis, vel etiam supernaturalis extra sacramentum sine perfecta contritione: dein probabilius etiam est, posse peccatum illud deleri de absoluta potentia DEI, absque retractatione, seu stante negatione istius, ut plurimi auctores tradunt tract. de pæn. Quæritur jam, in quo formaliter hoc peccatum consistat: qua de re dissensus notabilis est inter auctores, ut videre est apud Oviedo in 1. 2. tract. 6. contr. 8. punct. 2.

234. Dico, Peccatum habituale in genere (prout abstrahit, ab hac, & ab alia providentia, statu elevationis, & puræ naturæ &c.) consistit in complexo ex peccato actuali præterito, & negatione tam condignæ satisfactionis, quam gratuitæ remissionis. ita quoad verba, vel saltem quoad rem, Suarez, Vasquez, Arriaga, Lugo, Gormaz de grat. sanct. f. n. 32. & plurimi alii. Explicatur conclusio. Peccatum habituale in primis involvit peccatum actuale præcedens; si enim nunquam fuisset actuale, non posset esse habituale. Insuper debet actuale esse præteritum; aliàs existeret adhuc actualiter, & non habitualiter, seu nondum esset peccatum habituale.

Hoc autem peccatum habituale, seu, quod idem est, actuale moraliter perseverans, maculat hominem: quod quomodo fiat, rectè explicat Suarez. in 1. 2. tr. 5. de peccat. disp. 8. sec. unica. n. 13. hac similitudine. Si quis in republica exercuit vilissimum munus, e. g. carnificis, licet postea id non amplius exerceat, manet tamen moraliter maculatus, donec respublica, vel princeps, maculam illam moraliter tollat, in quantum quoad plures effectus tollere potest: ita, qui semel exercuit vilissimum opus peccati, co-

ram DEO semper manet maculatus, donec macula illa moraliter tollatur.

235. Hæc autem ipsa macula (quæ etiam dici potest reatus culpæ, seu obligatio sustinendi indignationem DEI) moraliter perseverat in negatione tam satisfactionis, quàm remissionis: nam tamdiu censetur moraliter perseverare, quamdiu non satisfactione æquali deletur, vel gratuito condonatur. Sicut scilicet in humanis moraliter perseverat injuria, vel offensa, alteri illata, donec vel læso satisfiat, vel hic gratuito offensam remittat, sive jure offensi cedat; non est enim alius modus delendi offensam. Si autem unum ex his duobus fiat, cessat injuria; unde perseverantia peccati, seu offensæ Divinæ, involvit negationem utriusque. Conclusio sic explicata

Prob. In omni, & solo illo, formaliter consistit peccatum habituale, quo formaliter posito, formaliter ponitur peccatum habituale: sed posito eo complexo, ponitur, & non posito illo, seu omisso etiam tantum aliqua parte illius, non ponitur peccatum habituale: ergo. maj. est certa ex regula partis, communiter à Philosophis recepta. mi. probata. jam est in explicatione partium constitutarum. Si quis hic vellet contendere, reatum culpæ non esse ipsum peccatum, sed proprietatem inde resultantem, non esset cum eo multum litigandum; nam saltem erit proprietas metaphysica, realiter identificata cum macula: nec sumus hic solliciti de omnibus minutiis logicis.

236. Ex his collige. 1. non rectè dici, peccatum habituale consistere in habitu vitioso, pravaque ad malum inclinatione, ab actuali peccato relicta, ut fertur voluisse Gregorius Ariminensis; nam sæpe non datur prava inclinatio, e. g. in illo, in quo datur peccatum habituale, quando prima vice peccavit, & statim horrescit peccatum, necdum tamen perfecta contritione, aut confessione id delet. Econtra potest manere aliquando prava inclinatio, quin maneat peccatum habituale, e. g. in consuetudinario, postquam ritè confessus est. Unde non dicitur peccatum habituale ideò, quasi esset malus habitus, sed ideò; quia sicut habitus perseverat, cum hoc tamen discrimine, quòd habitus physicè, peccatum verò tantum moraliter maneat. Si quis autem vellet ipsum habitum vitiosum dicere peccatum habituale, loqueretur contra communem consuetudinem modernorum doctorum. Verum est, S. Augustinum sæpe vocare peccatum id, quod est effectus peccati: at modò non solent Doctores ita loqui, saltem sine addito: nec est bonum argumentum à pari in quæstionibus de nomine; unde, quamvis habitus charitatis dicatur charitas habitualis, non propterea habitus odii dicitur odium habituale; per hoc enim intelligitur actus odii habitualiter perseverans.

237. Collige 2. non rectè dici, peccatum habituale consistere in physica quadam, & morbida qualitate, animam peccatricem fœdante; nam hæc sententia hodie unanimiter à Theologis rejicitur, nec est ulla hujus qualitatis necessitas; cum sine ea possit facile explicari peccatum habituale. Accedit, quòd dici nequeat, quænam sit causa productiva illius qualitatis; non enim esset DEUS solus; aliàs ipse esset auctor peccati

habitualis, quod DEUM dedecet: non actus malus; quia hic nihil producit, quàm speciem sui, quæ manere potest deleto peccato habituali, adeoque ab isto distincta est: dein potest peccatum actuale esse pura omisso libera, quæ nullam qualitatem physicè potest producere. Adde, quòd, si actus malus produceret qualitatem vitiosam, actus bonus deberet producere qualitatem pulchram, quod gratis asseritur: neque esset causa illius qualitatis voluntas; quia hæc immediate tantum producit actus vitales: & si in casu peccati produceret qualitatem morbidam, ac deformem, deberet in casu boni operis producere sanam, & decoram, quod gratis dicitur.

238. Collige 3. non posse peccatum habituale statui in privatione gratiæ sanctificantis, ita Lugo de pœnit. disp. 7. sect. 2. Arriaga in 1. 2. disp. 49. de peccat. sec. 3. subsec. 2. n. 11. Oviedo in 1. 2. tr. 6. controuv. 8. punct. 4. n. 26. Rhodes disp. 3. de peccat. q. 2. §. 1. (quibus videtur consentire Gormaz de gratia sanctificante disp. 2. n. 32.) qui negant, hanc privationem, etiam in hac providentia, esse partem peccati habitualis. Ratio est. Primò, quia ea privatio non est pars peccati venialis habitualis, quod, licet non sit strictè dictum peccatum, est tamen macula habitualis. Secundò, quia hæc privatio, ut habet Arriaga modò cit. disp. sec. 3. subsec. 1. n. 9. est potius pœna, vel effectus peccati, quàm pars: Nec dicas, eam privationem esse pœnam peccati actualis, non verò habitualis; nam, ut bene respondet hic auctor, peccatum habituale non est pœna peccati actualis, sed est ipsum peccatum actuale moraliter perseverans, adeoque illa privatio etiam est effectus, & pœna peccati habitualis. Eandem rationem allegant Oviedo, & Rhodes.

Tertiò. Ut ajunt Arriaga, & alii, essentia peccati habitualis manet semper eadem; quia est immutabilis: atqui in statu puræ naturæ non involvisset hanc privationem: ergo neque involvit in statu elevationis, quanquam in hoc statu habeat annexam hanc ipsam privationem tanquam effectum, quem non haberet in alia providentia. Hinc infert Arriaga, peccatum quidem posse dici privationem gratiæ in actu primo, hoc est, hanc exigere, seu inferre in hoc statu, non verò in actu secundo. Quartò, Peccata habitualia sunt specie, & numero diversa: privatio semper est eadem: imò privatio datur statim post primum peccatum grave: in quo stabunt igitur peccata habitualia subsequenter? Si dicatur, connotari etiam ipsa peccata; contra est; quia, ut suppono ex regula partis, ista connotata, vel debent etiam esse partes peccati habitualis, vel non sufficient ad novam denominationem faciendam; quia non potest dari nova denominatio sine nova parte. Hæc tamen ratio tantum probat, peccatum habituale totum non stare in sola privatione gratiæ.

239. Collige 4. Peccatum habituale non consistere in reatu pœnæ, vel obligatione passiva sustinendi pœnam, quæ obligatio tamdiu moraliter manet, donec vel condigna satisfactio, vel gratuita condonatione tollatur, ut videntur docere Scotistæ cum Subtili Doctore: & quidam ex ipsis volunt, intelligendam esse obligationem, quæ oritur ex voluntate DEI, peccatum subsequente, & ordinante, vel destinante peccatorem ad pœnam. Sed hoc non videtur

verum. 1. Quia peccata, à damnatis, & damnabilibus commissa, sunt verè peccata habitualia, in æternum durantia: & tamen, ut est sententia probabilissima, non amplius in eo statu ordinantur ad pœnam, ipsis respondentem, ut *num. 101. retulimus*. 2. Ut homo, sic etiam DEUS potest retinere jus ad indignationem, vel inimicitiam, quin velit punire. 3. Non ideo peccatum est malum, vel turpe; quia DEUS illud putat, vel pœnam ei statuit: sed potius vicissim, quia peccatum est malum, ideo DEUS illud putat, vel ei pœnam statuit: ergo habituale peccatum præsupponitur ad hunc reatum.

240. Alii cum Mastrio *disp. 6. q. 9. art. 5. & seq.* intelligunt obligationem, quæ oritur ex voluntate DEI, peccatum antecedente: seu intelligunt legem, peccatum sub pœna prohibentem, cujus fit reus peccator, & tamdiu manet, quamdiu non tollitur uno ex modis *n. preced.* expositis. Huic sententiæ, uti & præcedenti, quidam obijciunt propositiones damnatas in Baggio, scilicet §6. *In peccato duo sunt, actus, & reatus: transiente autem actu, nihil manet, nisi reatus, sive obligatio ad pœnam.* & §7. *Unde in sacramento baptismi, aut sacerdotis absolutione, propriè reatus peccati duntaxat tollitur, & ministerium sacerdotum solum liberat à reatu.* Sed Ovidio in 1. 2. tr. 6. *contr. 8. punct. 4. num. 36.* docet, hanc damnationem hos auctores non ferire; quia ipsi non dicunt, manere puram dignitatem ad pœnam, eo modo, quo remanet dignitas ad pœnam temporalem, deletâ culpâ: sed dicunt, in hac ipsa dignitate ad pœnam permanere moraliter actionem præteritam malam, ejus maculam, atque malitiam. Hoc supposito autem dici debet, quòd non peccatum habituale, sed tantum permanentia ejus moralis, stet in isto reatu: quod roboratur ex eo; quia reatus culpæ videtur esse aliquid formaliter consequens ad peccatum, & ex hoc, pro posteriori saltè significationis, primum oriri, adeoque multò magis esse aliquid consequens reatus pœnæ: qui, quamvis juxta quosdam sit identificatus cum reatu culpæ, tamen est saltè formaliter posterior. Sed quicquid de hoc sit, huic opinioni obstant rationes *n. preced.* adductæ.

ARTICULUS II.

An Reatus culpæ, & Reatus pœnæ distinguantur.

241. EX occasione hujus sententiæ quæres, quid sit reatus culpæ, quid sit reatus pœnæ? Resp. Reatus culpæ est debitum, ex peccato contractum, ad sustinendam indignationem, vel inimicitiam DEI, si peccatum sit mortale: vel ad sustinendam displicentiam, si sit veniale: & in utroque casu ad sustinendam reprehensionem à DEO: insuper etiam est debitum satisfactionem præstandi; unde, cum homo condignam satisfactionem ex se pro culpa mortali præstare nequeat, contrahit per illam debitum insolubile. Ratio horum est communis sensus, juxta quem culpabilis ille est, qui propter peccatum, vel culpam, meritis est indignationem, vel reprehensionem &c. Reatus

autem pœnæ est debitum satisfaciendi, hoc est, sustinendi supplicium, vindictam, vel pœnam, nisi remittatur.

242. Controversum jam apud Theologos est, an reatus hi duo distinguantur realiter, an tantum formaliter. Scotistæ, Nominales, & alii quidam contendunt, reatus culpæ, ac pœnæ, esse realiter identificados, atque ideo nunquam aboleri unum ex integro, quin etiam alter aboleatur. Mastrius *disp. 6. de peccatis n. 361.* ex mente Scoti, ut ait, docet, quòd, quando mortale, aut veniale, sive intra, sive extra sacramentum, remittitur, quoad reatum culpæ, remittatur etiam totus reatus præcedens pœnæ: loco prioris autem dein imponatur, vel à DEO, vel à confessario, obligatio præstandi aliquam satisfactionem, vel satisfactionem minorem, quam prius fuerit.

Hæc tamen obligatio, ut ajunt, non est si mul reatus culpæ; cum multum differat à priore reatu, imò & priore pœna, ad quam peccator ante absolutionem tenebatur; nam non tantum hæc remanens est duntaxat temporalis; cum prior fuerit æterna: sed etiam non constituit inimicum DEI, & stat cum gratia sanctificante: nec est amplius propriè reatus; cum non immediatè oriatur ex culpa, sed ex hac tantum remotè, immediatè autem oriatur ex voluntate DEI, vel confessarii, quatenus scilicet DEUS, seu justitia Divina, exigit, ut culpa reordinetur per pœnam, & peccator cum tali onere recipiatur ad gratiam, ut à relapsu absterreatur. Thyrsus Gonzalez *tom. 3. select. disp. 8. & 9.* cum multis etiam defendit, reatus culpæ, & pœnæ, non realiter, sed formaliter tantum distingui: at in hoc recedit à Mastrio, quòd velit, nunquam totum reatum culpæ dimitti, nisi etiam totus reatus pœnæ remittatur; unde, quamdiu manet aliquis reatus pœnæ, juxta hunc auctorem etiam manet aliquis reatus culpæ.

243. Communior tamen Theologorum vult, hos duos reatus saltè inadæquatè distinguere: imò Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 10. sec. 2. a num. 8.* putat, DEUM posse de potentia absoluta, remissâ culpâ, punire hominem æternâ pœnâ, non quidem eâ, quam modò patiuntur damnati in inferno, quæ conjuncta est cum obstinatione voluntatis, morali necessitate ad DEUM odio habendum &c., attamen aliâ, e. g. ut eum nunquam admittat ad gloriam. Lugo autem *de pœnit. disp. 8. sec. 2. n. 70.* omnino putat, remissâ culpâ, posse manere reatum pœnæ æternæ, vel totius, vel ferme totius illius, quam modò patiuntur damnati; quod tamen aliis durum videtur, eo quòd DEUS talem hominem tractaret ut inimicum, quem tamen in amicitiam recepisset.

Quodsi loquamur de hac providentia, certum est ex Tridentino *sess. 6. c. 14.* pœnam æternam unâ cum culpa mortali semper remitti: & certè nunquam defacto culpa mortalis remittitur sine infusione gratiæ sanctificantis, quæ est jus ad gloriam, & hæreditatem filiorum DEI, cum quo jure non stat pœna æterna. 2. Ex eodem loco Tridentini habetur, non semper unâ cum mortali omnem pœnam temporalem remitti iis, qui post baptismum graviter peccarunt. 3. Etiam inter Catholicos convenit, non semper totum